

Perusopetuksen yleisten tavoitteiden ja tuntijaon työryhmälle

Asia: Kannanotto perusopetuksen katsomusaineiden opetukseen: Uskonnon tilalle universaalia arvokasvatusta

Koulussa opetetaan katsomusaineina noin kymmentä eri uskontoa sekä elämäkatsomustietoa. Näiden opetuksen pitäisi opetussuunnitelman perusteiden mukaan olla tunnustuksetonta. Sitä ne eivät kuitenkaan elämäkatsomustietoa lukuun ottamatta ole. Kaikille yhteisiä universaalisia arvoja ei koulussa, yllättävää kyllä, nykyisin opeteta.

Tilalle ehdotettu uskontotieto-niminen oppiaine ei tilannetta muuttaisi. Esim. Ruotsissa uskontotieto keskittyy käytännössä ev.lut. uskonnon opettamiseen. Arvot, kaikille maailman ihmisille yhteiset pelisäännöt, puuttuvat. Ne, yllättäen, puuttuvat myös meillä käydyistä keskustelusta – ja koulusta. Ns. kristilliset arvot eivät ole sama kuin universaalit arvot. Uskontojen arvot lähtevät niiden oppien mukaisesti jumalista, eivät ihmisestä itsestään.

Maamme koulu on viime vuosina niittänyt mainetta maailmalla, kiitos opettajien – ja päättäjien. Koulua ollaan myös viemässä ulkomaille, kun kysyntää on. Tunnustuksettomallekaan uskonnon opetukselle kysyntää tuskin on, ei ainakaan arabimaissa eikä minkään muunkaan uskonnon maassa. On siis ajateltava luovasti ja kehitettävä uskonnon tilalle jotakin muuta, malliksi maailmalle – ja vientituotteeksi. On luotava oppiaine, jossa annetaan arvokasvatusta, opetetaan yleismaailmallisia, kaikille samanarvoisia, uskonnoista riippumattomia globaalisia arvoja, universaalia etiikkaa. Niitä ei nykyisissä uskonnoissa opeteta.

Oppiaine olisi maailmanetiikka, moraalioppi, arvokasvatusoppi, etiikka, universaali tai globaali etiikka - millä nimellä sitä sitten kutsutaankin - johon kaikki maailman kansat voisivat uskonnoistaan riippumatta ajan mittaan yhtyä. Se ei saa perustua uskontoihin, jotka katsovat, että heidän oppinsa ja jumaliensa antama moraali ovat ainoita oikeita, muut ovat väärä. Näillä opeilla ei maailmanrauhaan päästä. Maailmanrauha on mahdollista saavuttaa vain arvoilla, joihin kaikki maailman kansat voivat, ennemmin tai myöhemmin, yhtyä uskonnoista riippumatta. Arvokas tavoite. Tilaus universaaleille moraali- ja pelisäännöille on siis. Aloitetaan koulusta. Suomi pohjoismaisen demokratian, järkipärisen ajattelun ja koulutuksen mallimaana tehköön asiassa aloitteen ja olkoon tässäkin mallina muille. Aateluus velvoittaa: PISA.

Mikä maailmanetiikka siis? Kautta historian, ja jo ennen sitäkin, ihmiset ovat tajunneet eron hyvän ja pahan välillä. Primitiivisenkin heimon kirjoittamattomiin moraalisiin sääntöihin on kuulunut ”älä tapa, älä varasta, rakasta perhettäsi, auta ystävää hädässä ” paljon ennen esim. kristinuskon syntymistä. Moraali on synnynnäistä. Ihmiselle on evoluution myötä kehittynyt sekä kyky ajatella että kyky päätellä, mikä on hyvää, mikä pahaa, eli arvot. Pieni lapsikin tajuaa eron hyvän ja pahan välillä automaattisesti. Ihmisellä on eettiset aivot. Jo antiikissa paljon ennen kristinuskon syntymistä puhuttiin velvollisuuksista ja oikeuksista, joita meillä on kaikkia ihmisiä kohtaan riippumatta uskonnollisista näkemyksistä tai yhteiskunnallisesta asemasta. Jokaisella ihmisellä on evoluution myötä kehittynyt sisäsyntyinen moraalinen taju. Se ei ole kotoisin uskonnosta.

Kirjataan ylös nuo kaikille yhteiset uskonnoista riippumattomat eettiset arvot. Viisas ihminen, homo sapiens, ei religioisuus, määrittää eettiset arvonsa itse historian antaman kokemuksen, tietämyksensä, ajattelunsa, sydämensä ja nykytieteen pohjalta. Pohjana on YK:n ihmisoikeuksien julistus, lasten oikeuksien julistus ja muut kansainväliset ihmisten ja valtioiden oikeuksia käsittelevät sopimukset. Mukan mahtuu neurotiedettä ja yhteiskuntaoppia, fysiikkaa ja juridiikkaa, filosofiaa, etiikkaa ja empatiaa, mutta ennen kaikkea tervettä talonpoikaisjärkeä, rationaalista ajattelua, humanismia, mutta ei uskomuksia, ei satuja eikä magiaa eli pelotteluja tuonpuoleisilla. Nykyinen elämäkatsomustiedon opetussuunnitelma antaa hyvän rungon.

Uskontotietoakin tarvitaan. Tieto, kuten tieto aina, lisää ymmärrystä, järjen käyttöä ja suvaitsevaisuutta, suitsii ääri-ilmiöitä: fundamentalismia, terrorismia, hihhulointia. Uskontotiedon opetus liitetään yhteiskuntaopin ja historian opetukseen, jonne se luontevasti kuuluu. Näin se lisäisi

kulttuurien välistä ymmärrystä. Yksi lisätunti uskonnon sijasta yhteiskuntaoppiin peruskoulun 9. luokalle. Kaikki uskonnot saavat tasapuolisen käsittelyn ja nuoren kehityksen kannalta oikeaan aikaan. Ja tärkein, luodaan uusi oppiaine, arvokasvatus, etiikka.

Ehdotus:

- Uskonnonopetus lopetetaan kouluista
- Uskonnon tilalle yksi viikkotunti tai kurssi arvokasvatusta kullekin yläasteen luokalle nimenä vaikkapa maailmanetiikka, ja sille varta vasten koulutetut opettajat
- Ala-asteella arvoja opetetaan läpäisyperiaatteella
- Uskontotietoa opetetaan yläasteen viimeisellä luokalla yhteiskuntaopin yhteydessä.

Kokonaistuntimäärä ei lisäännny. Tunteja jää käyttökelpoisemmille aineille, esim. taitoaineisiin. Jos oppilas tämän lisäksi kaipaa lisää oman uskontonsa opetusta, hän saa sitä omalta kirkoltaan.

Keski-Uudenmaan Vapaa-ajattelijat ry

Lasse Pylkki
Lasse Pylkki
puheenjohtaja

Veli Taskinen
Veli Taskinen
sihteeri

*P.S.
Tämä tulee myös sähkö-
postiin.*


Suomi
tarvitsee  peltajia
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ